

Podnebno ogledalo –LIFE Podnebna pot 2050

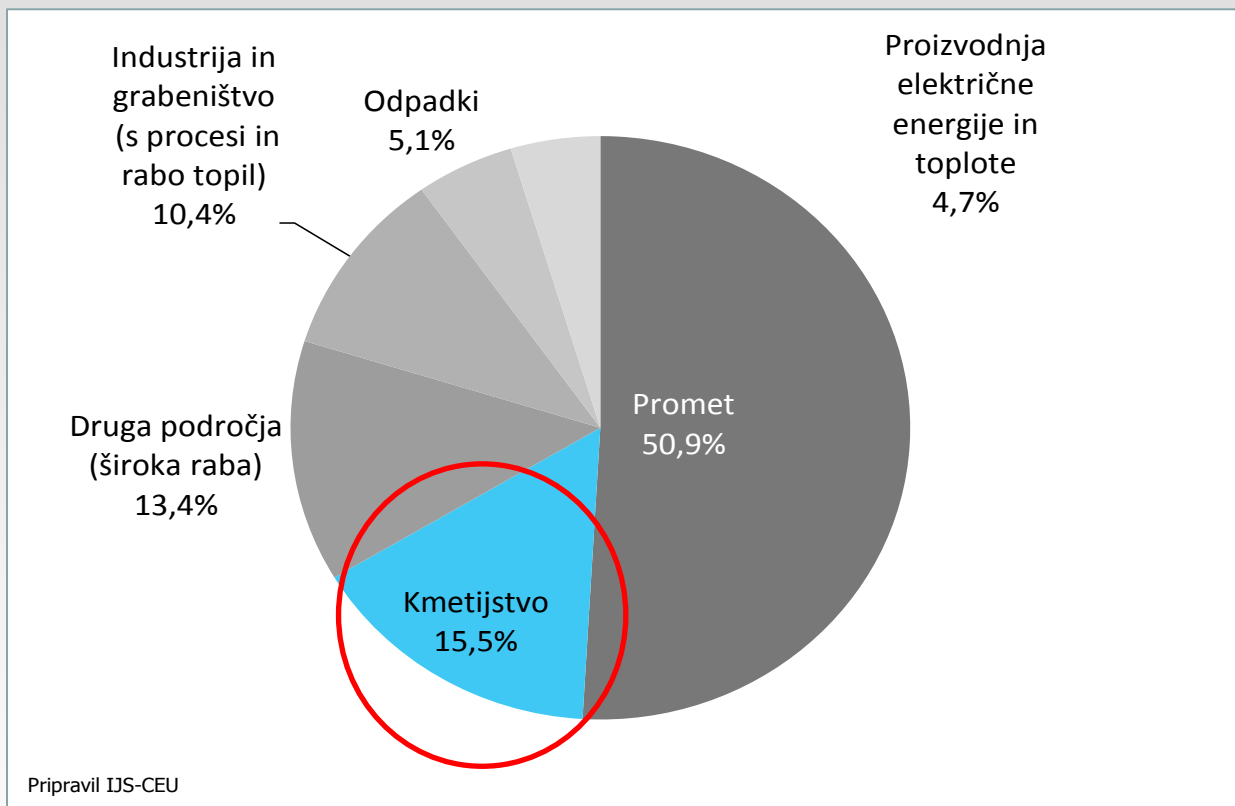
Ljubljana, 12. junij 2019

Dr. Jože Ileršič

Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano

Emisije TGP v kmetijstvu

Struktura emisij TGP po sektorjih ne-ETS v letu 2017

V letu 2016 je bil delež Kmetijstva 15,9 %.

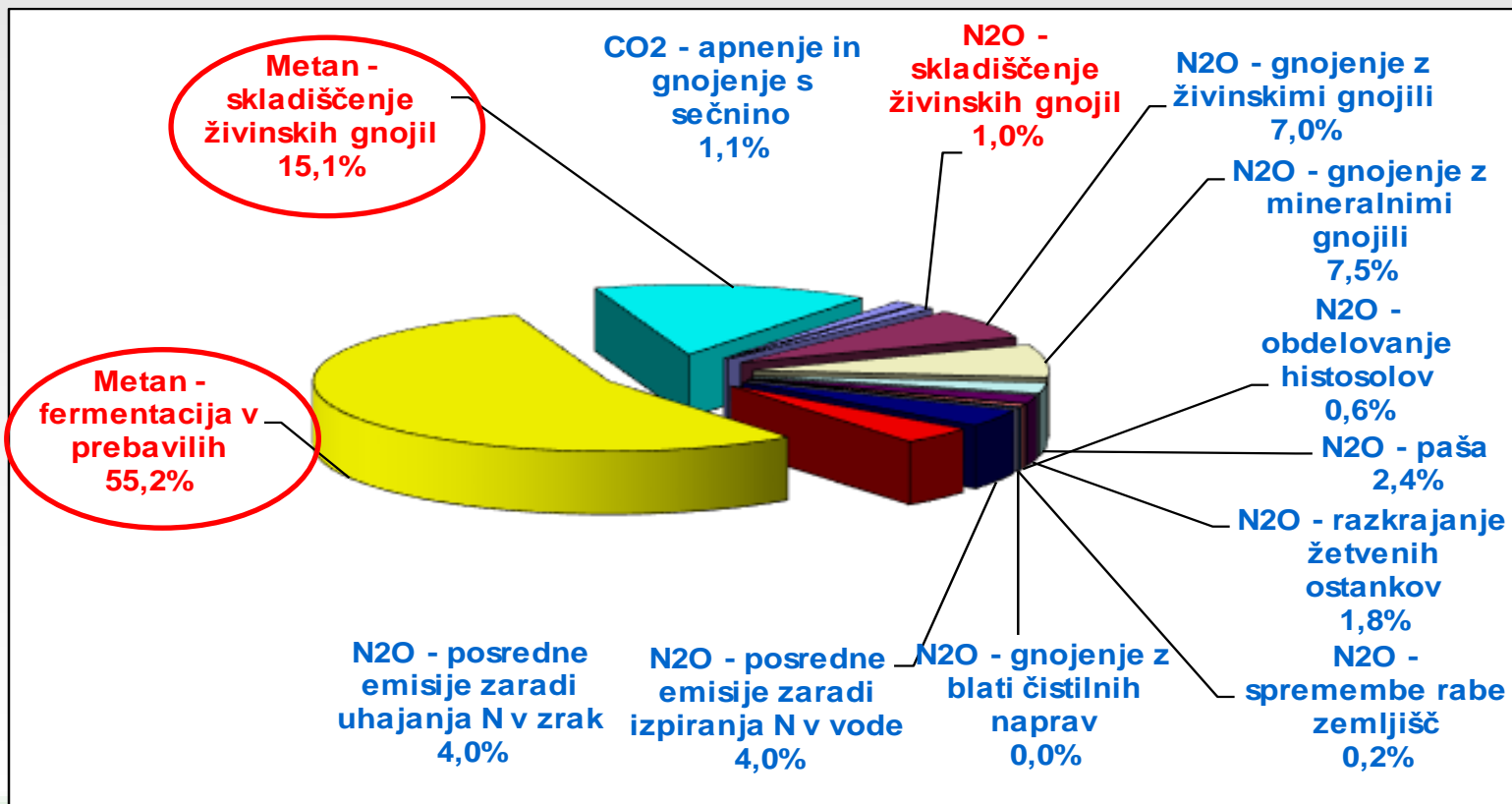
Cilj = obvladovanje emisij TGP do največ +5% do 2020 glede na leto 2005 ob hkratnem povečanju samooskrbe s hrano

*ne-ETS - emisije, ki niso vključene shemo trgovanja z emisijskimi kuponi

Vir: IJS-CEU

Prispevek kmetijstva k emisijam v Sloveniji (2017):

- 9,7 % vseh emisij v Sloveniji
- 15,5 % vseh emisij v neETS

DOSEGANJE CILJEV

KMETIJSTVO

Cilj OP TGP je obvladovanje emisij TGP na ravni do največ +5 % do leta 2020 glede na leto 2005 ob hkratnem povečanju samooskrbe Slovenije s hrano.

Po letu 2005 zmanjšanje emisij (- 5,4 % glede na 2005 do 2013) nato do leta 2016 povečanje (+ 0,7 % glede na 2005).

V letu 2017 so bile emisije ponovno padle pod raven iz leta 2005 (-1,2 %).

Emisije so na poti k doseganju cilja, so za 6,2 % manjše od ciljne vrednosti za 2020.

Pri obvladovanju emisij didušikovega oksida smo bili uspešnejši (-4,3 %) kot pri obvladovanju emisij metana (+0,6 % glede na leto 2005).

Ukrepi za zmanjševanje TGP v kmetijstvu

PRP ukrepi:

- ✓ KOPOP ukrepi (kolobar, N-min analiza, ozelenitev, pokritost tal, nadstandardni načini kmetovanja, spodbujanje pašne reje,..)
- ✓ Ekološko kmetovanje
- ✓ Investicije (mehanizacija, hlevi, skladiščni prostori, ..)
- ✓ Dobrobit živali

Rejski programi (učinkovita reja domačih živali -selekcija)

Javna svetovalna služba (svetovanje, izobraževanje)

Kazalniki emisij TGP v kmetijstvu

1. Poraba dušika iz mineralnih gnojil za gnojenje kmetijskih rastlin

- ciljna vrednost do 2020 je 28.000 t N/leto
- v povprečju je bila ciljna vrednost v zadnjih 5 letih dosežena (minimalni presežki)
- nihanja okoli cilja (zmanjšanje cene mineralnih gnojil, ugodne letine – povečan pridelek)

Doseganje cilja: odvisno od **zainteresiranosti kmetov** za vključevanje v ukrepe:

- Ekološko kmetovanje
- KOOP ukrepe,
- uspešnost izobraževanja (KGZS)

Kazalniki emisij TGP v kmetijstvu

2. Učinkovito kroženje dušika v kmetijstvu - bruto bilančni presežek dušika

- ciljna vrednost do 2020 je 53 kg N/ha
- v obdobju 2005-2017 med 42 in 69 kg/ha so bili mali bilančni presežki
- v povprečju zadnjih 5 let je bila cilja vrednost dosežena
- velika nihanja med leti (odvzem N s pridelki, gnojenje ob pravem času,)

Doseganje cilja: odvisno od **zainteresiranosti kmetov** za vključevanje v ukrepe:

- Ekološko kmetovanje
- KOOP ukrepe,
- Naložbe v osnovna sredstva (iniciranje gnojevke v tla)
- uspešnost izobraževanja (KGZS)

Kazalniki emisij TGP v kmetijstvu

3. Emisije TGP na kg prirejenega mleka v državi

- ciljna vrednost do 2020 je 0,771 kg CO₂ ekv/kg mleka
- od 2005 do 2017 so se emisije gibale od 0,809 do 0,816 ekv/kg mleka
- velika nihanja med leti (vpliv količine in kakovosti krme zaradi suše, poplave, vročine, toče, cene krme na svetovnem/lokalnem trgu,..)
- zaradi nihanj ni bilo zaznanega zmanjševanja TGP

Vrzeli:

- posodabljanje metodologije izračunavanja emisij oz pravilna uvedba posodobljene metodologije
- nerealiziran ukrep PRP: analiza krme in računanje krmnih obrokov

Kazalniki emisij TGP v kmetijstvu

4. Površina zemljišč v ukrepu Ekološko kmetovanje

- ciljna vrednost v Strategiji in v PRP 2014-2020 je 55.000 ha
- potrebno bi bilo uskladiti cilje OP TGP in PRP

leto	2014	2015	2016	2017	2018
ekološko obdelane površine v kontroli (ha)	41.237,19	42.188,46	43.578,76	46.276	47.848

Ukinjen kazalnik: Učinkovitejše kroženje dušika v kmetijstvu – površina zemljišč v ukrepu KOPOP

- ciljna vrednost do 2020 je 260.000 ha (PRP 2007-2013)
- zmanjšanje zemljišč po 2008 (340.000 ha na 230.000 ha)
- ni primerljivosti zaradi novih zahtev novega PRP

Aktivnosti na področju LULUCF

Vzpostavitev sistema spremljanja in pridobivanja podatkov

- CRP: Spremljanje zalog ogljika v kmetijskih in gozdarskih rabah tal za potrebe poročanja o nacionalni bilanci ogljika
- izvedba Javnih naročil - pridobitev izhodiščnih podatkov za oceno stanja organske snovi v kmetijskih tleh (poročilo o napredku)
- priprava informacije (vsako leto do 2020)
- po 2020: poročanje na podlagi konkretnih podatkih

Ukrepi na področju LULUCF (PRP ukrepi - KOPOP)

- kolobar (5 letni)
- ozelenitev njivskih površin (na VVO)
- pokritost tal (v medvrstnem prostoru, v vinogradih)
- setev za zeleni podor (zeleno gnojenje)
- ohranitvena (konzervirajoča) obdelava tal
- ekološko kmetijstvo

Težave in načrti v prihodnosti

➤ Težave

- premajhna ozaveščenost ljudi o vplivu TGP na kmetijstvo in okolje
- pomanjkanje podatkov o emisijah TGP ter podatkov o spremembah količin ogljika shranjenega v rastlinstvu in v tleh
- neenotna metodologija jemanja in laboratorijska analitika vzorcev tal

➤ Načrti v prihodnosti

- zmanjšati ranljivost kmetijstva na podnebne spremembe ter izboljšati upravljanje s tveganji,
- dvigniti ozaveščenost ljudi o potrebi prilagajanja in razumevanja ogroženosti, ki jo podnebne spremembe prinašajo,
- razvijati in spodbujati izvajanje ukrepov za prilagajanje podnebnim spremembam in blaženje posledic podnebnih sprememb in naravnih nesreč,
- razvoj t.i. win-win ukrepov (pozitivni učinek na kmetijstvo in hkrati na okolje –naravo)

Sodelovanje in izzivi v prihodnosti

Sodelovanje

- Kmetijsko gozdarstva zbornica Slovenije (svetovanje, izobraževanje)
- Kmetijski inštitut Slovenije (TGP podatki)
- Gozdarski inštitut Slovenije (LULUCF)
- Agencija RS za okolje
- Druga ministrstva (MOP, MO, MF –zelena proračunska reforma)

Izziv

- kako z inovativnimi pristopi na kmetiji, ohraniti in povečati produktivnost ob učinkovitem prilagajanju na podnebne spremembe.

RESOLUCIJA - STRATEŠKI OKVIR RAZVOJA SLOVENSKEGA KMETIJSTVA, PREDELAVE HRANE IN PODEŽELJA PO 2021

- ➔ Politično strateški dokument, ki odraža **obstoječe stanje** in potrebe po intervencijah v **prihodnosti**.
- ➔ Predstavlja **razvojno usmeritev** slovenske pridelave in predelave hrane, ter povezanega podeželskega prostora.
- ➔ Je podlaga za prihodnjo pripravo nacionalnih ukrepov in enovit **Strateški načrt za izvajanje Skupne kmetijske politike**.

Cilji nove razvojne vizije

- ➔ **Odporna in konkurenčna pridelava in predelava hrane**
- ➔ **Trajnostno upravljanje z naravnimi viri in zagotavljanje javnih dobrin**
- ➔ **Dvig kakovosti življenja in gospodarske aktivnosti na podeželju**
- ➔ **Krepitev oblikovanja in prenosa znanja**

Trajnostno upravljanje z naravnimi viri in zagotavljanje javnih dobrin

Skozi naveden niz potreb in v skladu z zastavljenimi družbenimi zahtevami do kmetijstva smo identificirali naslednje **specifične cilje**:

- ➔ **Zmanjšanje negativnih vplivov na vode, tla in zrak**
- ➔ **Prilagajanje in blaženje podnebnih sprememb**
- ➔ **Varovanje biotske raznovrstnosti**
- ➔ **Ohranjanje kulturne krajine**
- ➔ **Zagotavljanje višjih standardov dobrobiti živali**

Hvala za pozornost !